

Lep in urejen grob vse leto

UREJEN GROB, TAKO KOT UREJEN VRT, KAŽE NA STOPNJO KULTURE IN ODNOS ČLOVEKA DO POKOJNIH TER DO SOČLOVEKA. V NEMČIJI IN SKANDINAVSKIH DRŽAVAH SO POKOPALIŠČA LEPO UREJENI PARKI, KJER SO GROBOVI RAZPOREJENI MED DREVESI, GRMOVNICAMI IN DRUGIMI RASTLINAMI. TAM IMA ČLOVEK RES OBČUTEK, DA SO KRAJ POČITKA IN MIRU. PRI NAS SO UREJENA NA RAZLIČNE NAČINE, LE REDKO, RAZEN NA NEKATERIH VEČJIH MESTNIH POKOPALIŠČIH, PA SO NA NJIH POSAJENA DREVESA.

Slovenci na grobove sadimo najrazličnejše rastline, med njimi prevladuje sezonsko cvetje in enoletnice, manj je trajnic, manjših grmovnic in iglavcev.

Grob, ki je posajen samo s sezonskim cvetjem in enoletnicami, zahteva stalno oskrbo ter zalivanje v sušnih mesecih. Če za to

nimamo časa, je smiselno, da se odločimo za trajnice ali manjše iglavce ter listavce. Z njimi lahko prekrijemo vso površino ali naredimo samo ogrodje, v katero dodajamo sezonsko zanimive rastline, npr. mačehe jeseni. Med trajnice sadimo tudi čebulnice, kot so žafrani, nizke narcise in botanične tulipane, da bo grob zanimiv že zgodaj pomladi.

Če bomo upoštevali rastne razmere, torej lego (sonce, senca, polsenca) in kakovost zemlje (sestava, sposobnost zadrževanja vode), in posadili pravo rastlino na pravo mesto, bo grob skozi vse leto lep in urejen. Takšen bo zahteval tudi veliko manj oskrbe.

SAJENJE IN OSKRBA TRAJNIC

Pomembno je, da pred sajenjem pravilno pripravimo tla. Za trajnice ne uporabimo

šotne zemlje iz vreč, priporočljiva je vrtna zemlja ali vsaj primerna mešanica, ki bo zadrževala čim več vode in hranilnih snovi. Za prekrivanje tal tudi na grobovih lahko uporabimo zastirko, npr. iz mletega lubja ali peska. Pri sajenju upoštevamo sadilne razdalje za posamične vrste rastlin – trajnice z leti postajajo vse večje, tako da jih sadimo vsaj 20 cm narazen, odvisno od vrste in sorte. Če bomo mednje dodali še enoletnice oziroma sezonsko cvetje, jih sadimo še bolj vsaksebi. Sčasoma bodo trajnice popolnoma prekrile površino, tako da bomo imeli s pletjem zelo malo dela.

Za lepo in kompaktno rast trajnic je pomembno, da jih spomladi, ko sneg skopni, porežemo in odstranimo posušene dele. Izjema so nekatere vednozelenne trave, recimo iz rodu šašev (*Carex*). Spomla-

TRAJNICE ZA GROBOVE

di cvetoče blazinaste trajnice, kot so repnjak (*Arabis*), iglasta plamenka (*Phlox subulata*), grenik (*Iberis*) in druge, porežemo po cvetenju. S tem se izognemo neuglednim dolgim poganjkom in poskrbimo, da rastlina ohrani strnjeno obliko rasti. Pokrovne trajnice, kot so pečnik (*Armeria*), kotula (*Cotula*), plazeči skrečnik (*Ajuga reptans*), materina dušica (*Thymus*), mali zimzelen (*Vinca minor*), razsajamo redno na dve do tri leta oziroma po potrebi. Z delitvijo in rarsaditvijo bomo dosegli lepšo rast. Pri rezanju trajnic velja pravilo, da jih režemo, ko nam njihov videz ni več všeč. Spomladi jih je priporočljivo tudi dognojiti. Uporabljamo počasi topna gnojila in z njimi ne pretiravamo. Drugega dela s trajnicami na grobu skorajda ni.

IZBIRA TRAJNIC

Nekdaj smo na grobove sadili predvsem nizke blazinaste trajnice, kot so repnjak, iglasta plamenka, grenik, homulica, pečnik, netresk, na senčne lege pa mali zimzelen. S širšim izborom v vrtnarijah in z upoštevanjem novih smernic pri oblikovanju zdaj posegamo po najrazličnejših trajnicah, pri katerih ni pomembna samo blazinasta razrast, temveč tudi sama struktura rastline, barva listov in še mnoge druge

lastnosti. Sadimo tudi višje, do 40 cm visoke, in okrasne trave.

Mali zimzelen (*Vinca minor*) je vednozeleno trajnica, ki uspeva na senčnih in polsenčnih legah. Lepo prekrije tla. Listi so temno zeleni in bleščeci. Modri cvetovi se odpirajo spomladi. Za lepo rast je priporočljivo, da pred cvetenjem poganjke preteklega leta porežemo, saj bodo kmalu začeli odganjati novi. Poleg malega zimzelena lahko za senčno lego izberemo tudi debelačko (*Pachysandra terminalis*), rdečelisti ali pisanolistni plazeči skrečnik (*Ajuga reptans*) ter iskrivko (*Heuchera*), nižje rastoče hoste (*Hosta*) ter druge trajnice. Iglasta plamenka (*Phlox subulata*) nas s cvetenjem razveseljuje v pomladnih mesecih. Cveti lila, rožnato, rdeče, belo, lahko tudi pisano. Takrat je posebno lepa v družbi spomladi cvetočih čebulnic in mačeh. Po cvetenju jo je priporočljivo porezati.

Naskalni mleček (*Euphorbia myrsinites*) je vednozeleno trajnica s prav posebno obliko rasti. Njeni listi so modrikasti in spiraloasto nameščeni vzdolž dolgih poganjkov. Že zgodaj spomladi cveti rumeno, pozneje pa lahko občudujemo lepo rast. Preden se pojavi nova rast, je priporočljivo, da stare in od zime poškodovane poganjke postrizemo. Sadimo ga lahko tudi v pesek.

Pečnik (*Armeria maritima*) je nezahtevna vednozeleno trajnica, ki je videti kot trava. Cvetna stebela se dvignejo do deset centimetrov nad liste. Drobni cvetovi so združeni v socvetja in se odpirajo celo poletje, do jeseni. Cveti belo, rožnato, rdeče. Rastline delimo na dve leti, da bodo imele lepšo rast in bodo bogateje cvetele.

Tudi sivko (*Lavandula angustifolia*) vedno pogosteje sadimo na grobove. Je vednozeleno trajnica, listi so lepe sivomodre barve. Modri, redkeje rožnati ali beli cvetovi se razcvetajo vse poletje. Zaradi lepe oblike rasti krasi grob tudi pozimi. Posebno lepa je v družbi hermelik (*Sedum spectabile*) ali okrasnih žajbljev (*Salvia officinalis*) s sortami ter okrasno travo japonsko perjanko (*Pennisetum alopecuroides*).

Pri suholetnici (*Erigeron karvinskianus*) se drobni, marjeticam podobni cvetovi odpirajo od zgodnjega poletja do pozne jeseni. Prenese zelo suha rastišča, sadimo jo tudi v pesek. Na naši fotografiji, poleg ruševja, raste materina dušica (*Thymus*), ki je nadvse primerna pokrovna rastlina za grobove. Poznamo veliko različnih vrst in sort, ki se razlikujejo po barvi listov, obliki rasti in nekoliko po višini. Uspeva tudi na zelo suhih rastiščih in hitro prekrije tla.

Podobno kot materina dušica sta nadvse uporabni, hkrati pa lepi pokrovni trajnici ježica (*Acaena*) in kotula (*Cotula*). Obe

TRAJNICE ZA GROBOVE

1. JESENSKA ZASADITEV GROBA: MED PANEŠPLJO IN PUŠPAN SO POSAJENE CIKLAME, RESA IN TRAJNICE Z LEPIMI LISTI – NEMŠKI ROŽMARIN, SIVA OVČJA BILNICA TER RDEČELISTNA ISKRIVKA.

2. MALI ZIMZELEN JE VEDNOZELENA TRAJNICA, KI USPEVA NA SENČNIH IN POLSENČNIH LEGAH. LEPO PREKRIJE TLA. LISTI SO TEMNO ZELENI IN BLEŠČEČI.

3. BILNICA JE VEDNOZELENA TRAVA MEHKEGA VIDEZA IN NIZKE RASTI, KI JI USTREZA SONČNA LEGA.

4. SUHOLETNICA, ERIGERON KARVINSKIANNUS, IMA DROBNE, MARJETICAM PODOBNE CVETOVE, KI SE ODPIRAJO OD ZGODNJEGA POLETJA DO POZNE JESENI. PRENESE ZELO SUHA RASTIŠČA, TUDI PESEK.

5. NASKALNI MLEČEK JE VEDNOZELENA TRAJNICA S PRAV POSEBNO OBLIKO RASTI. NJEGOVI LISTI SO MODRIKASTI IN SPIRALASTO NAMEŠČENI VZDOLŽ DOLGIH POGANJKOV.

6. IGLASTA PLAMENKA NAS S SVOJIM CVETENJEM RAZVESELJUJE V POMLADNIH MESECIH. POSEBNO LEPA JE V DRUŽBI POMLADI CVETOČIH ČEBULNIC IN MAČEH.

zelo lepo prekrijeta tla. Rast je kompaktna in pritlehna. Pri obeh poznamo več sort, ki se razlikujejo po barvi listov – ježice imajo lahko rdeče, zelene ali modrikaste liste, kotule pa temno ali svetlo zelene ter rjavkaste. Slednje so posebno zanimive. To so trajnice, s katerimi vedno pogosteje zamenjujemo mahek ali pitomec (*Sagina subulata*), ki je sprva lepe rasti in mehkega videza, pozneje pa začne na sredini goleti, rado se tudi zgodi, da pozimi pomrzne. Bilnica (*Festuca gautieri*) je vednozeleno travo mehkega videza in nizke rasti. Potrebuje sončno lego. Na grobove sadimo tudi njeno sorodnico, sivo ovčjo bilnico (*Festuca galuca*). Ta je višja, do 20 centimetrov, in ima sivomodre liste. Poleg teh dveh trav so primerna izbira tudi šaši (*Carex*). Ti se med seboj močno razlikujejo po listih in po višini rasti. Listi so lahko rumeni, bakrene barve, pisani, zeleni. Lepo rastejo v senci. Tudi japonska perjanka (*Pennisetum alopecuroides*) je lahko zanimiva na grobu. Okrasne trave tako kot v vrtu delujejo mehko in dinamično. Pri trajnicah za grobove vedno večkrat posegamo tudi po srednje visoko rastočih rastlinah, kot so hermelike, sivke, žajbelj, lepe očke in okrasne trave. Če jih kombiniramo še s čebulnicami in sezonskim cvetjem, bo grob vse leto videti lep in urejen.

Naj bo...
Rajski vrt
 ...pri vas doma!

JESENSKA PONUDBA

Pestra izbira kakovostnih rastlin za živo mejo, okrasnega drevja, grmičevja, sadnega drevja in drugih okrasnih rastlin.

Izbrane rastline vam lahko na vašo željo dostavimo, strokovno posadimo in tudi svetujemo pri nadaljnji oskrbi rastlin.

Obiščite nas in se prepričajte o kakovosti in konkurenčnih cenah naših rastlin in storitev!

Vrtnarija & drevesnica RAJSKI VRT, Tržaška cesta 330, 1000 Ljubljana
 Poleg priznane gostilne GORJANC, E-naslov: vrt@vrt.si, www.rajski-vrt.si

**BESEDILO IN FOTOGRAFIJE
 BERNARDA STRGAR SATLER**